

اثر بخشی بیماری‌های روانی در ارتکاب جرایم

مؤلفین

علی صمدی اندزقی

مرتضی مهدوی فر

انتشارات قانون یار

۱۴۰۰

سرشناسه	: صمدی اندزقی، علی، ۱۳۶۳-
تنوان و نام پدیدآور	: اثربخشی بیماری‌های روانی در ارتکاب جرایم/مولفین علی حمدی اندزقی، مرتضی مهدوی‌فر.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۲۴-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۴۱]-۱۴۵.
موضوع	: بزهکاران بیمار روانی -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
موضوع	: Mentally ill offenders -- Legal status, laws, etc. -- Iran
موضوع	: بزهکاران بیمار روانی -- وضع حقوقی و قوانین -- ترکیه
موضوع	: Mentally ill offenders -- Legal status, laws, etc. -- Turkey
موضوع	: بزهکاران بیمار روانی
موضوع	: Mentally ill offenders
موضوع	: روان‌شناسی جنایی -- ایران
موضوع	: Criminal psychology -- Iran
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
موضوع	: Criminal law -- Iran
شناسه افزوده	: مهدوی‌فر، مرتضی، ۱۳۵۴-
رده بندی کنگره	: ۳۸۴KMH
رده بندی دیویی	: ۵۵۰۴/۳۴۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۳۳۳۰۷
وضعیت رکورد	: فیبا

انتشارات قانون یار

اثربخشی بیماری‌های روانی در ارتکاب جرایم

تألیف: علی صمدی اندزقی، مرتضی مهدوی فر

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۰

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۲۴-۰

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

فصل اول.....	۱۵
کلیات.....	۱۵
۱-۱- مقدمه.....	۱۵
۱-۲- بررسی ماهیتی و حقوقی موضوع.....	۱۷
فصل دوم.....	۲۱
تاریخچه و مفاهیم اولیه و کلیدی جرم شناسی.....	۲۱
۱-۲- بررسی تاریخچه جرم شناسی.....	۲۱
۱-۱-۲- دوره‌ی غیر علمی.....	۲۳
۲-۱-۲- دوره‌ی نیمه علمی.....	۲۲
۳-۱-۲- دوره‌ی علمی.....	۲۴
۱-۳-۱-۲- مکتب زیست شناسی.....	۲۵
۲-۳-۱-۲- مکتب جامعه شناسی.....	۲۵
۳-۳-۱-۲- مکتب روانشناسی.....	۲۶
۲-۲- بررسی و شناخت اقسام جرم شناسی.....	۲۷
۱-۲-۲- جرم شناسی نظری.....	۲۸
۱-۱-۲-۲- جرم شناسی زیستی (زیست شناسی کیفری).....	۲۹
۲-۱-۲-۲- جرم شناسی روانی (روان شناسی و روان پزشکی کیفری).....	۲۹
۳-۱-۲-۲- جرم شناسی اجتماعی (جامعه شناسی کیفری).....	۳۰
۲-۲-۲- جرم شناسی کاربردی.....	۳۰
۲-۳- نگاهی به واژه ژنتیک و طرح تئوری های مربوط به ژنتیک.....	۳۳
۱-۳-۲- تئوری های زیست شناختی جرم.....	۳۳
۲-۳-۲- ناهنجاریهای شناخته شده ی ژنتیکی مرتبط با رفتارهای بزهکارانه.....	۳۵

- ۴۶-۲-۴- نگاه‌ها به تیپ‌های بدنی و ارتکاب جرم ۴۶
- ۳۷-۱-۴-۲- تقسیم بندی لومبروزو در مورد مجرمین ۳۷
- ۴۱-۲-۵- بررسی افعال و اعمال ارتكابی از سرشت تا شخصیت انسان ۴۱
- ۴۵-۲-۶- تبیین‌های روانی و زیست‌شناختی و بیماری روانی انسان در اعمال و رفتار ۴۵
- ۴۵-۱-۶-۲- عوامل ژنتیک ۴۵
- ۴۶-۱-۱-۶-۲- تحقیقات خانوادگی ۴۶
- ۴۷-۲-۱-۶-۲- تحقیقات درباره همشکمان ۴۷
- ۴۸-۳-۱-۶-۲- تحقیقات در مورد فرزند خواندگی ۴۸
- ۴۹-۴-۱-۶-۲- نشانگان XYY ۴۹
- ۵۱-۲-۶-۲- نظریه زیست - شیمیایی و عصب شناختی ۵۱
- ۵۲-۳-۶-۲- رابطه ریخت‌های بدنی با شخصیت و جرم ۵۲
- ۵۷- فصل سوم ۵۷
- ۵۷- ارتکاب جرم به واسطه اختلالات و بیماری‌های روانی ۵۷
- ۵۷-۱-۳- بررسی و شناخت اختلالات و بیماری روانی ۵۷
- ۶۲-۲-۳- مذاقه در بحث مهم اختلال‌ها و بیماری‌های روانی در ارتکاب جرم ۶۲
- ۶۴-۱-۲-۳- پسیکوپات‌ها ۶۴
- ۶۶-۱-۱-۲-۳- انواع پسیکوپات‌ها ۶۶
- ۶۶-۳-۳- شناسایی علل رفتار ضد اجتماعی ۶۶
- ۶۸-۱-۳-۳- اثرات پسیکوپاتی ۶۸
- ۶۹-۴-۳- انواع دیگری از اختلالات شخصیت و بیماری روانی و ارتباط آن با جرم ۶۹
- ۶۹-۱-۴-۳- اختلال شخصیت پارانوئید ۶۹
- ۷۰-۲-۴-۳- اختلال شخصیت اسکیزوئید ۷۰
- ۷۰-۳-۴-۳- اختلال شخصیت نمایشی ۷۰
- ۷۰-۴-۴-۲- اختلال شخصیت مرزی ۷۰

- ۷۱..... ۳-۴-۵- اختلالات کنترل تکانه
- ۷۲..... ۳-۴-۶- انحرافات جنسی و اختلال هویت جنسی
- ۷۲..... ۳-۴-۱- اختلال هویت جنسی
- ۷۴..... ۳-۵- نگاهی اجمالی به طبقه بندی اختلالات و بیماری های روانی
- ۷۵..... ۳-۵-۱- جنون در قانون مجازات اسلامی جدید
- ۷۶..... ۳-۵-۲- شرایط تادیب مجبورین در قانون جدید مجازات اسلامی
- ۷۷..... ۳-۵-۳- دارندگان حق تنبیه
- ۷۹..... ۳-۶- شناسایی عامل جنون به عنوان مانع مسئولیت کیفری
- ۸۰..... ۳-۶-۱- تاثیر جنون و اختلال روانی در مسئولیت
- ۸۳..... ۳-۷- بررسی و مقایسه عوامل مانع کیفر از لحاظ آثار
- ۸۴..... ۳-۷-۱- از لحاظ اجرای اقدامات تأمینی و تربیتی
- ۸۴..... ۳-۷-۲- از لحاظ دفاع مشروع
- ۸۵..... ۳-۷-۳- از لحاظ مسئولیت مدنی
- ۸۷..... ۳-۷-۴- از لحاظ بار اثبات
- ۸-۳- بررسی وجوه اشتراک و افتراق ماده ۵۱ قانون مجازات اسلامی سابق و ماده ۱۴۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲
- ۹۰..... ۳-۸-۱- وجوه اشتراک
- ۹۲..... ۳-۸-۲- وجوه افتراق
- ۹۴..... ۳-۹- مقایسه قانون سابق و جدید در مبانی و اصول مسئولیت کیفری
- ۹۴..... ۳-۹-۱- موارد در حکم فقدان اراده یا قوه تمیز
- ۹۵..... ۳-۹-۲- مستی
- ۹۶..... ۳-۹-۳- خوابگردی
- ۹۶..... ۳-۱۰- نگاهی اجمالی به مسئولیت کیفری بیماران روانی در آمریکا و چند کشور اروپایی
- ۹۹..... فصل چهارم

کاربرد DNA در جرم‌شناسی و تحلیل ارتکاب جرم در قوانین کشور ترکیه و مقایسه آن با قانون موضوعه ایران..... ۹۹

- ۹۹-۱-۴- ژنتیک و جرم‌شناسی ۹۹
- ۱۰۲-۲-۴- کاربرد DNA در اثبات جرم ۱۰۲
- ۱۰۳-۱-۲-۴- ماهیت مولکولی DNA ۱۰۳
- ۱۰۵-۲-۲-۴- تاریخچه کاربرد بررسی DNA در کشف جرایم ۱۰۵
- ۱۰۶-۳-۲-۴- انواع و مقایسه روشهای بررسی مولکولی ۱۰۶
- ۱۰۸-۴-۲-۴- اعتبار مدارک و نحوه تفسیر آنها از دیدگاه عملی ۱۰۸
- ۱۰۹-۳-۴- جایگاه DNA در آئین دادرسی کیفری ۱۰۹
- ۱۰۹-۱-۳-۴- نظام ادله اثبات در امور کیفری ۱۰۹
- ۱۱۱-۴-۴- نظام مختار (دلال قانونی و معنوی) حقوق جزای ایران ۱۱۱
- ۱۱۱-۱-۴-۴- جایگاه تکنیک تشخیص هویت ژنتیک در آئین دادرسی کیفری ۱۱۱
- ۱۱۴-۵-۴- تشخیص هویت ژنتیک و موانع در برابر عدالت کیفری ۱۱۴
- ۱۱۹-۱-۶-۴- مسئولیت کیفری نسبی ۱۱۹
- ۱۲۰-۲-۶-۴- مسئولیت کیفری مطلق ۱۲۰
- ۱۲۱-۷-۴- موارد رفع مسئولیت کیفری در قانون مجازات ترکیه ۱۲۱
- ۱۲۱-۱-۷-۴- جنون ۱۲۱
- ۱۲۲-۲-۷-۴- اختلالات عاطفی ۱۲۲
- ۱۲۲-۳-۷-۴- افسردگی مزمن ۱۲۲
- ۱۲۲-۸-۴- پیدا کردن زمان مورد نیاز برای اختلال روانی ۱۲۲
- ۱۲۴-۹-۴- مادترین مربوط به بیماری‌ها و اختلالات روانی در قانون آیین دادرسی کیفری ترکیه ۱۲۴
- ۱۲۵-۱۰-۴- اختلالات روانی در پیش‌نویس قانون جزای ۱۹۹۷ ..... ۱۲۵
- ۱۲۶-۱۱-۴- وجود تخصص برای تعیین بیماری روانی ۱۲۶
- ۱۲۷-۱-۱۱-۴- تعالیم لازم در گزارش کارشناس در مورد بیماری روانی ۱۲۷
- ۱۲۸-۱۲-۴- اصطلاحات مربوط به بیماری روانی در قانون جزای ترکیه ۱۲۸

پیشگفتار

با توجه به سیر تحول نظامهای دادرسی کیفری در زمینه سیستمهای دلایل امروزه نظام دلایل معنوی که بر پایه اثبات جرائم از طریق اقناع وجدان بی آرایش علم و یقین و اطمینان و سکون نفس قاضی بنیان گذاری شده است مورد پذیرش علمای دادرسی قرار گرفته است. در این نظام قاضی می تواند از کلیه وسایل و دلایل شرعی که قانون مقرر داشته است. برای وصول به قناعت وجدانی خود سود جوید و قاضی برای ارزیابی و سنجش ادله و شواهد موجود در پرونده و نیز تعیین اعتبار و طرق کسب و شیوه حصول آنها آزادی کامل دارد. بدین سان، کلیه شواهد و قرائنی که به "منظور اثبات صحت و یا سقم اتهام در پرونده ای جمع آوری می شود، در صورتی که مغایر با قناعت وجدانی قاضی باشد فاقد ارزش و اعتبار حقوقی است و اصطلاحاً دارای جنبه طریقت است. گروهی معتقدند بیماری های روانی و رفتارهای غیر عادی، بیشتر به علت عوامل ارثی است و گروهی رفتارهای غیر عادی و بیماری روانی را بیشتر به سبب عوامل محیطی می دانند ولی هیچکدام هنوز نتوانسته اند به طور کامل و علمی نظریاتشان را ثابت کنند. در روانپزشکی عملی، در مورد شناخت علل رفتارهای غیر عادی این اصل مسلم شده که محیط وارث به طور دایم و مساوی بر هم اثر دارند و نتیجه این تداخل است که خصوصیات فرد را ظاهر می کند. بعضی دیگر از مکتب های جرم شناسی معتقدند که عوامل جرم زا را باید در عوامل اجتماعی یا اقتصادی و یا سیاسی، نه عوامل فردی و روانی جستجو کرد و تنها چیزی را که می توان نسبت به عوامل فردی در نظر گرفت این است که عوامل اجتماعی در شخص مجرم تأثیر می گذارند و نفسانیات مجرم را تحت تأثیر قرار می دهند و در نتیجه، مجرم مرتکب جرم می شود. البته لازم به ذکر است و نباید فراموش کرد در این راستا قانون وراثت، اصل مهمی است که در تمام شئون موجودات از انسان و حیوان و نباتات مورد مطالعه دقیق قرار گرفته و آثار و نتایج مهمی از آن بدست آمده است و

می‌توان گفت یکی از سنن غیر قابل تبدیل و تغییر الهی است. دقت و بررسی در افراد و انتقال ویژگیها و کیفیاتی که از نطفه پدر و مادر و تلقیح آن به صورت جنین در آمده و در طفل به ظهور می‌رسد، این اصل را به طور کلی در مورد انسان به اثبات می‌رساند.